

Tarkistuslista – Istunto asianosaisten kuulemiseksi

Kesäkuu 2025

Tämä unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamon laatima asiakirja on tarkoitettu käytännön ohjeeksi, joka ei ole sisällöltään tyhjentävä. Asianosaisten¹, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön (jäljempänä perussääntö) 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten² ja heidän oikeudenkäyntiedustajiensa³ sekä ennakkoratkaisupyyntöjen yhteydessä myös henkilöiden, joilla on oikeus esiintyä tuomioistuimessa itse tai edustaa pääasian oikeudenkäynnin asianosaista (jäljempänä oikeutetut henkilöt),⁴ tulee käyttää unionin yleisessä tuomioistuimessa asianosaisten kuulemiseksi pidettäviin istuntoihin sovellettavien oikeudenkäyntimenettelyä koskevien sääntöjen todistusvoimaisina lähteinä unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestystä (jäljempänä työjärjestys) ja unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen täytäntöönpanosta annettuja käytännön määräyksiä (jäljempänä käytännön määräykset).

Tekstin sanamuodon keventämiseksi tässä asiakirjassa käytetään sanaa ”oikeudenkäyntiedustaja(t)” ilman lisämääreitä yhteisenä nimityksenä kaikista asianosaisten ja perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten oikeudenkäyntiedustajista ja oikeutetuista henkilöistä.

¹ Työjärjestyksen 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan ”asianosaisella tai asianosaisilla tarkoitetaan, kun tätä termiä käytetään ilman lisämäärettä, kaikkia oikeudenkäynnin asianosaisia väliintulijat mukaan lukien”.

² Työjärjestyksen 1 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaan ”perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuilla osapuolilla tarkoitetaan kaikkia niitä asianosaisia, valtioita, toimielimiä, elimiä ja laitoksia, jotka kyseisen artiklan mukaisesti saavat esittää kirjelmiä tai huomautuksia ennakkoratkaisumenettelyssä”.

³ Työjärjestyksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaan ”asianosaisten oikeudenkäyntiedustajilla tarkoitetaan asianajajia ja asiamiehiä, jotka edustavat asianosaisia unionin yleisessä tuomioistuimessa perussäännön 19 artiklan mukaisesti; asiamiehillä voi olla avustajanaan asianajaja tai muu avustaja”.

⁴ Ennakkoratkaisupyyntöjen yhteydessä unionin yleinen tuomioistuin ottaa pääasian oikeudenkäynnin asianosaisten edustamista ja esiintymistä koskevissa kysymyksissä huomioon oikeudenkäyntimenettelyä koskevat säännöt, joita sovelletaan ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa. Työjärjestyksen 203 artiklan 3 kohdan mukaan pääasian asianosaisilla voi olla oikeus esiintyä tuomioistuimessa asianajajaa käyttämättä tai heillä voi olla edustajanaan heidän edustamiseensa oikeutettu muu henkilö kuin asianajaja, jos tämä on sallittua ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa sovellettavien sääntöjen mukaan.

Jos istunnossa asianosaisten kuulemiseksi järjestetään simultaanitulkkaus, oikeudenkäyntiedustajien suositellaan tutustuvan asiakirjaan ”Tulkkausosaston **ohjeet lausumien esittäjille**”.

Jos istunto asianosaisten kuulemiseksi järjestetään **videoneuvotteluna**, oikeudenkäyntiedustajien on noudatettava unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamojen sekä Euroopan unionin tuomioistuimen tulkkausosaston ja informaatioteknologiaosaston yhdessä laatimaa asiakirjaa ”**Tekniset edellytykset ja käytännön suositukset asianosaisille ja oikeudenkäyntiedustajille lausumien esittämisestä videoyhteyden välityksellä**”.

Mainitut asiakirjat ovat saatavilla verkkosivustolla <https://curia.europa.eu> otsikon ”Unionin yleinen tuomioistuin > Menettely” alla.

Ennen istuntoa asianosaisten kuulemiseksi

1. **Unionin yleisen tuomioistuimen istuntokalenteri:** Istuntojen ajankohdat ilmoitetaan internetsivustolla <https://curia.europa.eu> kohdassa "Istuntokalenteri".
2. **Kutsu istuntoon:** Kirjaamo kutsuu oikeudenkäyntiedustajat asianosaisten kuulemiseksi pidettävään istuntoon erityistapauksia lukuun ottamatta viimeistään kuukautta ennen istuntoa (istunnon kellonaika on ilmoitettu kutsussa). Jos kyseessä on yhteinen istunto asianosaisten kuulemiseksi, kutsussa täsmennetään asiat, joita istunto koskee.⁵
3. **Pyyntö teknisten välineiden käyttämisestä:** Mahdollinen pyyntö teknisten välineiden käyttämisestä asian esittämistä varten on tehtävä viimeistään kaksi viikkoa ennen asianosaisten kuulemiseksi pidettävän istunnon päivää.⁶
4. **Istuntopaikka:** Istunnot järjestetään Thémis-, Erasmus- tai Thomas More -rakennuksen istuntosaleissa. Tarkka tieto istuntosalista ilmoitetaan asianosaisten kuulemiseksi pidettävään istuntoon osallistuville henkilöille heidän saapuessaan Euroopan unionin tuomioistuimen vastaanottoon.
5. **Saapuminen rakennuksiin:** asianosaisten kuulemiseksi pidettävään istuntoon osallistuvien henkilöiden on saavuttava toimielimen rakennuksiin osoitteessa Rue du Fort Niedergrünwald, L-2925 Luxembourg, sijaitsevan sisäänkäynnin kautta. Rakennusten kartta löytyy internetsivustolta <https://curia.europa.eu> kohdasta "Toimielin > Vieraileminen toimielimessä > Saapumisohjeet".
6. **Pysäköinti:** istuntoon osallistuvien henkilöiden ajoneuvoja ei turvallisuussyistä saa pysäköidä toimielimen pysäköintitiloihin, joten ajoneuvot on pysäköitävä toimielimen tilojen ulkopuolelle.
7. **Pääsy rakennuksiin:** Vartijoille on esitettävä **henkilöllisyystodistus**. Euroopan unionin tuomioistuimen rakennuksiin pääsyyn liittyvien turvatoimien vuoksi asianosaisten oikeudenkäyntiedustajien suositellaan varmistautuvan tarvittavin keinoin siitä, että he pystyvät saapumaan istuntosaliin **vähintään 20 minuuttia ennen** asianosaisten kuulemiseksi pidettävän **istunnon alkamista**.⁷
8. Istunnon järjestämiseksi parhaissa mahdollisissa olosuhteissa oikeudenkäyntiedustajia kehoitetaan ilmoittamaan unionin yleiselle tuomioistuimelle myös **kaikista erityistoimista, jotka ovat** esimerkiksi

⁵ Työjärjestyksen 106 a artikla; käytännön määräysten 201 kohta.

⁶ Käytännön määräysten 204 kohta.

⁷ Käytännön määräysten 205 kohta.

vamman tai liikuntarajoitteen vuoksi **tarpeen heidän tai istuntoon osallistuvien muiden henkilöiden istuntoon osallistumisen helpottamiseksi**.⁸

9. **Yhteydenpito kirjaamon kanssa:** oikeudenkäyntiedustajan tai istuntoon kutsutun muun henkilön **myöhästymisestä** tai muista **ongelmista**, jotka voivat vaikuttaa hänen läsnäolonsa, on ilmoitettava kirjaamolle (puhelin (+352) 4303-1, sähköposti GC.Registry@curia.europa.eu); lisäksi tulee varmistautua siitä, että kirjaamolla on käytettävissään **asianmukaiset puhelinnumerot** yhteyden ottamiseksi oikeudenkäyntiedustajiin tai kyseessä oleviin henkilöihin.

Kanneasiat⁹

10. **Suppea kertomus istuntoa varten:** jos unionin yleinen tuomioistuin tai esittelevä tuomari pitää sitä tarkoituksenmukaisena, esittelevä tuomari laatii suppean kertomuksen istuntoa varten. Jos useissa asioissa järjestetään yhteinen istunto asianosaisten kuulemiseksi, suppea kertomus istuntoa varten laaditaan erikseen jokaista käsiteltävää asiaa varten tai yhteisesti kaikkia näitä asioita varten, jollei unionin yleinen tuomioistuin tai esittelevä tuomari päätä toisin. Kirjaamo huolehtii kertomuksen tai kertomusten tiedoksiantamisesta kaikille istuntoon kutsutuille oikeudenkäyntiedustajille kaikilla käsiteltävien asioiden oikeudenkäyntikielillä. Jos suppea kertomus istuntoa varten laaditaan, unionin yleinen tuomioistuin pyrkii toimittamaan sen oikeudenkäyntiedustajille kolme viikkoa ennen istuntoa.¹⁰
11. Jos oikeudenkäyntiedustaja aikoo pyytää **poikkeusta kieliä koskevista järjestelyistä** jonkin muun kielen kuin oikeudenkäyntikielen käyttämiseksi asianosaisten kuulemiseksi pidettävässä istunnossa, hänen pyyntönsä on istunnon asianmukaisen järjestämisen mahdollistamiseksi esitettävä viimeistään kaksi viikkoa ennen istunnon ajankohtaa.¹¹ Jäsenvaltioilla on oikeus käyttää omaa virallista kieltään, kun ne osallistuvat unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevan oikeusriidan käsittelyyn.¹²
12. **Osallistuminen istuntoon:** jos oikeudenkäyntiedustaja ei voi **osallistua istuntoon**, hänen on ilmoitettava tästä unionin yleiselle tuomioistuimelle **viipymättä kutsun jälkeen**.¹³ Jos asianmukaisesti kutsuttu oikeudenkäyntiedustaja on jäänyt saapumatta istuntoon eikä hänen

⁸ Käytännön määräysten 207 kohta.

⁹ Työjärjestyksen 1 artiklan 2 kohdan j alakohdan määritelmän mukaan ”kanteilla” tarkoitetaan ”kaikkia kanteita, jotka voidaan nostaa unionin yleisessä tuomioistuimessa, mutta ei ennakkoratkaisupyyntöjä”.

¹⁰ Käytännön määräysten 210 ja 211 kohta.

¹¹ Työjärjestyksen 45 artiklan 1 kohdan d alakohta; käytännön määräysten 215 kohta.

¹² Työjärjestyksen 46 artiklan 4 kohta.

¹³ Käytännön määräysten 209 kohta.

poissaolonsa johdu pätevästä syystä, istunto järjestetään hänen poissaolostaan huolimatta. Tällöin asianosainen saattaa joutua korvaamaan toimielimelle varsinkin mahdollisen tulkkauksen vuoksi tarpeettomasti aiheutuneet kustannukset.¹⁴

Ennakkoratkaisumenettely¹⁵

13. Perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten on esitettävä suulliset lausumansa oikeudenkäyntikielellä.¹⁶ Jos pääasian asianosaisten oikeudenkäyntiedustaja aikoo pyytää **poikkeusta kieliä koskevista järjestelyistä** jonkin muun kielen kuin oikeudenkäyntikielen käyttämiseksi asianosaisten kuulemiseksi pidettävässä istunnossa, hänen pyyntönsä on istunnon asianmukaisen järjestämisen mahdollistamiseksi esitettävä lyhyessä määräajassa asianosaisten kuulemiseksi pidettävää istuntoa koskevan kutsun vastaanottamisesta. Poikkeus voi olla osittainen ja koskea erityisesti vastauksia istunnossa mahdollisesti esitettäviin kysymyksiin. Tässä tapauksessa kyseisen asianosaisten alkuperäiset suulliset lausumat ja loppupuheenvuoro on esitettävä oikeudenkäyntikielellä.¹⁷
14. Jäsenvaltioilla on oikeus käyttää omaa virallista kieltään, kun ne osallistuvat unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevaan ennakkoratkaisumenettelyyn.¹⁸ ETA-sopimuksen osapuolina olevilla muilla valtioilla kuin jäsenvaltioilla sekä EFTAn valvontaviranomaisella on oikeus käyttää jotakin muuta Euroopan unionin virallista kieltä kuin oikeudenkäyntikieltä.¹⁹ Niitä kehoitetaan ilmoittamaan valitseman kielen kirjalliseksi kuulemiseksi pidettävää istuntoa.
15. **Osallistuminen istuntoon:** perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten, jotka haluavat osallistua istuntoon, johon ne on kutsuttu, on ilmoitettava tästä unionin yleiselle tuomioistuimelle lyhyessä määräajassa kutsun jälkeen ja ilmoitettava tällöin myös niiden edustajana istunnossa toimivan asianajajan, asiamiehen tai muun henkilön nimi sekä haluamansa puheajan pituus;²⁰ jos perussäännön 23 artiklassa tarkoitettulla osapuolella on useita oikeudenkäyntiedustajia, lähtökohtaisesti vain kaksi heistä saa esittää

¹⁴ Työjärjestyksen 139 artiklan a alakohta.

¹⁵ Ennakkoratkaisumenettelyllä tarkoitetaan jonkin jäsenvaltion tuomioistuinten Euroopan unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklan mukaisesti esittämiä pyyntöjä, jotka koskevat perussopimusten tulkintaa tai unionin toimielimen, elimen tai laitoksen säädöksen pätevyyttä ja tulkintaa.

¹⁶ Käytännön määräysten 215 kohta.

¹⁷ Käytännön määräysten 218 kohta.

¹⁸ Työjärjestyksen 46 artiklan 4 kohta.

¹⁹ Työjärjestyksen 46 artiklan 5 kohta.

²⁰ Käytännön määräysten 218 kohta.

suullisia lausumia mutta tuomareiden kysymyksiin saa kuitenkin vastata ja loppupuheenvuoron saa käyttää muukin oikeudenkäyntiedustaja kuin se, joka on esittänyt asianosaisten suulliset lausumat.²¹ Jos perussäännön 23 artiklassa tarkoitettu osapuoli on ilmoittanut osallistuvansa istuntoon mutta jäänyt pois ilman pätevää syytä, istunto järjestetään sen poissaolosta huolimatta. Asianomainen osapuoli saattaa joutua korvaamaan toimielimelle varsinkin mahdollisen tulkkauksen vuoksi tarpeettomasti aiheutuneet kustannukset.²²

Saapuminen istuntosaliin

16. Istuntosaliin on saavuttava **viimeistään 20 minuuttia** ennen istunnon alkamista.²³
17. Istuntoon saapuvien tulee ilmoittautua oikeudenpalvelijalle, joka
 - toteaa läsnäolijat
 - vastaanottaa tiedot mahdollisista muutoksista tai lisäyksistä tietoihin oikeudenkäyntiedustajista ja/tai puheenvuoroja käyttävistä oikeudenkäyntiedustajista²⁴
 - vastaanottaa tiedot oikeudenkäyntiedustajien mukana mahdollisesti saapuvista muista henkilöistä.
18. **Tuomarit ja istunnon kirjaaja** ottavat viittoihin pukeutuneet oikeudenkäyntiedustajat vastaan 5–10 minuuttia ennen istunnon alkua (noudatetaan oikeudenpalvelijan tästä antamia ohjeita).²⁵ Tällaista tapaamista ei järjestetä (istuntosalissa läsnä olevien eikä videoyhteyden välityksellä osallistuvien) oikeudenkäyntiedustajien kanssa, jos istunto asianosaisten kuulemiseksi järjestetään videoneuvotteluna.

Asianosaisten kuulemiseksi pidettävän istunnon kulku

19. Asianosaisten oikeudenkäyntiedustajien on lähtökohtaisesti esitettävä suulliset lausumansa ja vastattava unionin yleisen tuomioistuimen kysymyksiin viittaan pukeutuneina ja seisten tähän tarkoitettun puhujakorokkeen takana. Kunkin oikeudenkäyntiedustajan on tuotava mukanaan oma viittansa. Unionin yleisellä tuomioistuimella on varalla muutama viitta sellaisia oikeudenkäyntiedustajia varten, joilla ei ole omaa viittaa, mutta koska näiden viittojen lukumäärä ja kokovalikoima ovat rajalliset, oikeudenkäyntiedustajia

²¹ Käytännön määräysten 229 kohta.

²² Työjärjestyksen 139 artiklan a alakohta.

²³ Käytännön määräysten 205 kohta. Näin mahdollistetaan erityisesti jäljempänä 17 ja 18 kohdassa selostettujen toimenpiteiden suorittaminen.

²⁴ Käytännön määräysten 229 kohta.

²⁵ Käytännön määräysten 206 kohta.

kehotetaan tässä tapauksessa ilmoittamaan asiasta etukäteen unionin yleiselle tuomioistuimelle.²⁶

20. **Istumajärjestys tuomarien korokkeella** (oikeudenkäyntiedustajien paikoilta tuomarien korokkeen suuntaan nähtynä):

- korokkeen keskellä: jaoston puheenjohtaja tai asiaa yhden tuomarin kokoonpanossa käsittelevä tuomari
- korokkeen keskeltä vasemmalle ja oikealle: ratkaisukokoonpanoon kuuluvat tuomarit istuvat jaoston puheenjohtajan molemmin puolin protokollajärjestyksen mukaisesti
- korokkeen vasemmanpuolimmaisessa osassa: istuntoon mahdollisesti osallistuva julkisasiamies
- korokkeen oikeanpuolimmaisessa osassa: istunnon kirjaaja.

21. **Istumajärjestys oikeudenkäyntiedustajien pöydissä ja muissa pöydissä** (yleisöstä tuomarien korokkeen suuntaan nähtynä):

- Istuntosalissa äärimmäisinä vasemmalla ja oikealla olevat pöydät on varattu unionin yleisen tuomioistuimen käyttöön (istuntosalissa oikeudenpalvelija istuu äärimmäisenä oikealla ja esittelevän tuomarin lakimiesavustaja istuu tarvittaessa äärimmäisenä vasemmalla).

Kanneasiat

- oikeanpuoleinen oikeudenkäyntiedustajien pöytä: kantajan oikeudenkäyntiedustaja
- vasemmanpuoleinen oikeudenkäyntiedustajien pöytä: vastaajan oikeudenkäyntiedustaja
- väliintulijan oikeudenkäyntiedustaja istuu (istuntosalista riippuen) yleensä sen asianosaisen oikeudenkäyntiedustajan takana, jonka vaatimuksia hän tukee.

Ennakkoratkaisumenettely

Oikeudenkäyntiavustajat valitsevat vapaasti paikkansa heille tarkoitetuissa pöydissä.

22. Puhujan on seistävä puhujakorokkeen takana ja puhuessaan aina käytettävä **mikrofonia**.

23. Ääntä tai kuvaa tallentavien laitteiden käyttö istunnossa on ehdottomasti kielletty istuntoon osallistuvilta henkilöiltä ja istunnossa läsnä olevalta yleisöltä.

²⁶ Käytännön määräysten 221 kohta.

24. **Matkapuhelimet:** matkapuhelimet ja muut viestintälaitteet on sammutettava tai kytkettävä lentokonetilaan (matkapuhelimet aiheuttavat myös äänettömässä tilassa häiriötä tulkkausjärjestelmien toiminnalle).
25. **Istunnon kulku ja puheenvuorojen järjestys** (lukuun ottamatta erityistapauksia):²⁷

Kanneasiat

- oikeudenpalvelija ilmoittaa tuomareiden ja istunnon kirjaajan saapuvan istuntosaliin (oikeudenkäyntiedustajat, heidän mukanaan olevat henkilöt ja yleisö nousevat seisomaan)
- tuomarit ja istunnon kirjaaja istuutuvat paikoilleen tuomarien korokkeella (oikeudenkäyntiedustajat, heidän mukanaan olevat henkilöt ja yleisö voivat istuutua)
- jaoston puheenjohtaja julistaa asianosaisten kuulemiseksi pidettävän istunnon alkaneeksi
- istunnon kirjaaja ilmoittaa käsiteltävän asian tai käsiteltävät asiat
- kantajan oikeudenkäyntiedustajan alkupuheenvuoro
- mahdollisen kantajaa tukevan väliintulijan oikeudenkäyntiedustajan alkupuheenvuoro
- vastaajan oikeudenkäyntiedustajan alkupuheenvuoro
- mahdollisen vastaajaa tukevan väliintulijan oikeudenkäyntiedustajan alkupuheenvuoro
- tarvittaessa vastaukset tuomareiden kysymyksiin
- kantajan oikeudenkäyntiedustajan loppupuheenvuoro
- mahdollisen kantajaa tukevan väliintulijan oikeudenkäyntiedustajan loppupuheenvuoro
- vastaajan oikeudenkäyntiedustajan loppupuheenvuoro
- mahdollisen vastaajaa tukevan oikeudenkäyntiedustajan loppupuheenvuoro
- jaoston puheenjohtaja julistaa istunnon päättyneeksi

²⁷ Asian tai asioiden erityispiirteistä johtuvat mukautukset ovat mahdollisia. Jos esimerkiksi useat perussäännön 23 artiklassa tarkoitetut osapuolet ovat unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltävästä asiasta samaa mieltä, niiden oikeudenkäyntiedustajien tulisi samojen lausumien toiston välttämiseksi neuvotella keskenään ennen asianosaisten kuulemiseksi pidettävää istuntoa (käytännön määräysten 230 kohta), jolloin jaoston puheenjohtaja voi päättää ryhmittää puheenvuorot perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten käsiteltävästä asiasta esittämien näkemysten perusteella. Mukautukset ovat mahdollisia myös yhdistetyissä asioissa tai järjestettäessä useissa ennakkoratkaisuasioissa yhteinen istunto asianosaisten kuulemiseksi (työjärjestyksen 214 artikla).

- tuomarit, istunnon kirjaaja ja heidän edellään oikeudenpalvelija poistuvat tuomarien korokkeelta istuntosalin takahuoneeseen (oikeudenkäyntiedustajat, heidän seurassaan olevat henkilöt ja yleisö nousevat seisomaan ovien sulkemiseen asti).

Ennakkoratkaisumenettely

- oikeudenpalvelija ilmoittaa tuomareiden, julkisasiamiehen ja istunnon kirjaajan saapuvan istuntosaliin (oikeudenkäyntiedustajat, heidän mukanaan olevat henkilöt ja yleisö nousevat seisomaan)
- tuomarit, julkisasiamies ja istunnon kirjaaja istuutuvat paikoilleen tuomarien korokkeella (oikeudenkäyntiedustajat, heidän mukanaan olevat henkilöt ja yleisö voivat istuutua)
- jaoston puheenjohtaja julistaa asianosaisten kuulemiseksi pidettävän istunnon alkaneeksi
- istunnon kirjaaja ilmoittaa käsiteltävän asian tai käsiteltävät asiat
- pääasian kantajan oikeudenkäyntiedustajan tai oikeudenkäyntiedustajien alkupuheenvuoro; jos kantajia on useita, alkupuheenvuorot esitetään lähtökohtaisesti siinä järjestyksessä, jossa kantajat mainitaan ennakkoratkaisupyynnössä
- pääasian vastaajan oikeudenkäyntiedustajan tai oikeudenkäyntiedustajien alkupuheenvuoro; jos vastaajia on useita, alkupuheenvuorot esitetään lähtökohtaisesti siinä järjestyksessä, jossa vastaajat mainitaan ennakkoratkaisupyynnössä
- jäsenvaltioiden oikeudenkäyntiedustajan tai oikeudenkäyntiedustajien alkupuheenvuoro; jos jäsenvaltioita on useita, ensimmäisen alkupuheenvuoron esittää sen jäsenvaltion oikeudenkäyntiedustaja tai oikeudenkäyntiedustajat, josta ennakkoratkaisupyyntö on tullut. Tämän jälkeen esitetään lähtökohtaisesti protokollan mukaisessa järjestyksessä muiden jäsenvaltioiden oikeudenkäyntiedustajan tai oikeudenkäyntiedustajien alkupuheenvuorot
- tapauksen mukaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuolina olevien muiden valtioiden kuin jäsenvaltioiden sekä EFTAn valvontaviranomaisen oikeudenkäyntiedustajan tai oikeudenkäyntiedustajien alkupuheenvuorot
- tapauksen mukaan kolmansien valtioiden oikeudenkäyntiedustajan tai oikeudenkäyntiedustajien alkupuheenvuorot
- protokollan mukaisessa järjestyksessä toimielinten, elinten ja laitosten oikeudenkäyntiedustajan tai oikeudenkäyntiedustajien alkupuheenvuorot

- tapauksen mukaan vastaukset tuomareiden ja julkisasiamiesten kysymyksiin
 - oikeudenkäyntiedustajien loppupuheenvuorot lähtökohtaisesti alkupuheenvuorojen mukaisessa järjestyksessä
 - jaoston puheenjohtaja julistaa istunnon päättyneeksi
 - tuomarit, julkisasiamies ja istunnon kirjaaja sekä heidän edellään oikeudenpalvelija poistuvat tuomarien korokkeelta istuntosalin takahuoneeseen (oikeudenkäyntiedustajat, heidän seurassaan olevat henkilöt ja yleisö nousevat seisomaan ovien sulkemiseen asti)
26. **Suullisten lausumien kesto:** oikeudenkäyntiedustajien on noudatettava alkupuheenvuoroissaan kestoaikaa, joka on ilmoitettu kirjaamon toimesta tiedoksi annetussa kutsukirjeessä. Kullakin varsinaisella asianosaisella tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetulla osapuolella on lähtökohtaisesti 15 minuuttia puheaikaa (immateriaalioikeuksia koskevissa asioissa myös asian käsittelyyn EUIPO:n valituslautakunnassa osallistuneilla muilla asianosaisilla on 15 minuuttia puheaikaa), ja kanneasioissa kullakin väliintulijalla on 10 minuuttia puheaikaa; jos kyseessä on istunto yhdistetyissä asioissa tai yhteinen istunto asianosaisten kuulemiseksi, kullakin varsinaisella asianosaisella tai perussäännön 23 artiklassa tarkoitetulla osapuolella on 15 minuuttia puheaikaa kussakin asiassa ja kanneasioissa kullakin väliintulijalla 10 minuuttia puheaikaa kussakin asiassa, jollei kirjaamo ole tältä osin ilmoittanut niille toisin.²⁸
27. **Asiakirjojen jättäminen:** Jos varsinainen asianosainen poikkeuksellisesti pyytää saada jättää asiakirjoja asianosaisten kuulemiseksi pidettävässä istunnossa, kyseisen asianosaisen toivotaan tuovan mukanaan niistä riittävästi jäljennöksiä ratkaisukokoonpanoon kuuluvia tuomareita, julkisasiamiestä, kirjaamon edustajaa, muita asianosaisia, tulkkeja sekä esittelevän tuomarin ja julkisasiamiehen lakimiesavustajia varten.²⁹
28. **Laitteisto:** puhujakoroke, jonka takana henkilö pitää puheenvuoronsa, ja oikeudenkäyntiedustajien pöydät on varustettu simultaanitulkkausjärjestelmällä.
29. **Äänitallenne:** istunnossa käytetyt puheenvuorot äänitetään. Unionin yleisen tuomioistuimen presidentti voi asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä oikeuttaa asianosaisen, joka on osallistunut asian käsittelyn kirjalliseen tai suulliseen vaiheeseen, kuuntelemaan asianosaisten kuulemiseksi pidetyn istunnon äänitallenteen unionin yleisen tuomioistuimen tiloissa sillä kielellä, jota kukin puhuja on istunnossa käyttänyt.³⁰

²⁸ Käytännön määräysten 227 kohta.

²⁹ Käytännön määräysten 233 kohta.

³⁰ Työjärjestyksen 115 ja 224 artikla.